

ARS NATURA

Egonaldi artistikoa

Babeslea:

Antolatzailea:

Laguntzaileak:

ARS NATURA ERRESIDENTZIA ARTISTIKOA

Aurkezpena:

Ezkio-ltsason kokaturik dagoen Igartubeiti Baserri Museoak sustaturiko Ars Natura erresidentzia artistikoak proposatzen duena da landa eremuan bizitzeko eredu berrien inguruan hausnartu eta jardun ahal izateko espazioak sortzea, landatar eta hiritar kontzeptuen inguruko eztabaidatik abiatuta.

Elkarreragiten duten eta elkarrekin bizi diren bi mundu horien arteko tentsioaren baitan, landa eremuko herriek, gaur egun murgildurik dauden testuinguru industrialarekin harremantzeko bestelako molde batzuk eraiki dituzte, berezkoa duten landatar identitate horretatik abiatuta. Kontraesankorra dirudien testuinguru honetan, errealtate berriekin topo egin, eta arte sorkuntzaren bitartez, esploraziorako bitarteko gisa, errealtate horien inguruko irakurketak egiteko zirikitu eta bidezidorrak irekitzen dira.

Zerk definitzen du gaur egun landa eremua? Zenbat eta zertan aldatu dira landa eremuko herriak iraganean zuten bizimoduari dagokionean? Zerk eragin du eraldaketa hori? Eraldaketa fisikoa izateaz gain, zer eragin izan du eraldaketa horrek landa eremuko herrietako ondarean, ezagutzan, ohituretan, harreman sozial eta dinamiketan edota nortasunean? Hain ezberdinak ote dira, edo elkarrengandik hain urrun ote daude landa eremuko herriak eta hiri ingurunea? Eta nola bizi dute orainaldia eta etorkizunaren erronka landa eremuko herrietako herritarrek?

Proiektu honek ekintza artistikoen bitartez, arakatu nahi du zer esanahi duen gaur egun landa eremuan bizitzeak; proiektua burutuko den Zeraingo udalerrian bizi dituzten erronka eta errealtateetatik abiatuta.

Testuingurua:

Erresidentzia egingo den udalerriak, **Zerainek**, 282 biztanle ditu. Biztanleriaren ezaugarri demografiko orokorrak kontuan hartuta, **biztanleriaren zati handi bat adinekoa da**, eta horrek agerian uzten du biztanleria **zahartzeko joera** duen herria dela, eta horrek nabarmen eragiten duela bere bizimoduan, beharretan, dinamiketan eta etorkizuneko erronketan.

XX. mendearen bigarren erdialdera arte, lehen sektorean oinarritutako herria izan da, hau da, nekazaritzan errotutako herria. Bere egitura sozial, ekonomiko eta urbanoaren oinarria eta ardatza **baserria** izan da. Horixe izan da **harreman-sare ekonomiko eta sozialen elementu egituratzailea**. Baserriari lotutako antolaketa ekonomiko eta soziala mendeetan zehar egituratu da, Zeraingo bizimodu, ohitura, ezagutza eta identitate jakin batzuen arabera, ondare material eta immaterial bat osatuz.

Hau da, landa-munduari lotutako bizitza-modalitate horrek bere erreferente eta/edo kode kultural propioa izan du, eta iparrorratz gisa balio izan du landa-eremuetako biztanleentzat munduaren eta gizartearen gaineko begirada eta ekintzarako. XX. mendearen hasieratik aurrera, eta batez ere mendearen erdialdetik aurrera, landa-herriek aldaketa sakona jasan zuten, eta horrek ondorioak izaten jarraitzen duela esan daiteke. Industrializazioak eta hari lotutako bizimoduek landa-herrietako erritmoa, beharrak eta ohiturak aldatu zituzten.

Bizimodu berri honek, aldaketa sakonekin batera, aukera berriak ekarri zituen. **Gaur egun, Zeraingo biztanle gehienak industriatik bizi dira.** Herri honen motorra eta biziraupena industria da, nahiz eta baserriak eta baserriari lotutako ondareak herriaren nortasunaren osagai esanguratsu izaten jarraitzen duten.

Aldaketa horien ondorioetako bat izan da aldaketek **landa-ingurunea definitzen zuten ezagutzak, ohiturak eta lanbideak galtzea** eragin dutela. Esan liteke Zerain oso konplexua dela. Bere historia eta ondare materiala eta materiagabea erabat galdu gabe, bizitzari eta etorkizuneko erronkei egin behar die aurre, **udalerrria bizirik mantentzeko** erronketan lan eginez.

XX. mendearen erdialdean egindako aldaketen ondorioz, nekazaritza eta abeltzaintza udalerrri horretako jarduera ekonomiko nagusia izateari utzi zioten. Populazioak txikia izaten jarraitzen duen arren eta landa-ingurunea funtsezko balioa izaten jarraitzen duen arren, **Zerain industria- eta zerbitzu-sektoreari lotuta bizitzera behartuta dago.** Gaur egungo testuinguruan, landa-ingurunea definitu duten gako bilakaera behatu behar da, eta landa-ingurunearen egungo egoerari buruz hausnartu. Itxuraz, kontu sinplea da, baina, funtsean, konplexutasun handikoa. Zeintzuk dira egungo gizarte-ereduak landa-inguruneko udalerrri batean eragiten dituen erreferenteak, balioak eta erronkak, tentsioak eta konplexutasunak?

Testuinguru horretan, erresidentziak proposatzen du Zerainen tentsio horiek zer forma duten azpimarratzea eta ezagutzea, eta ikustea nola **berreraikitzen ari den landa-inguruneko kontakizunak, iruditeriak edo balio eta jarrera berriak** etorkizuneko erronkei begira. Zalantzarik gabe, landa-eremua – mikrodimentsioa – askotan espazio pribilegiatua da esperimenezko eta praktika kultural berritzaileak garatzeko, gizarte-mailan aldaketa-dinamika zabalagoak eragiteko gai direnak.

Horretarako, **bertako biztanleen parte-hartze aktiboa** erabakigarria da **begirada eta prozesu partekatuak aktibatzen**. Begirada eta prozesu horiek landa-nortasuna osatzen duten balioak aztertzea planteatzen dute, esperimenezko eta praktika artistikoek etorkizun posible berriak zalantzan jartzeko, ikertzeko, berrikusteko eta irudikatzen ematen dituzten aukeretatik abiatuta. Zalantzarik gabe, harreman-kapitala aktibatu behar da. Eta kultura, hain zuzen ere, harreman-tresna bat da.

Proiektuaren intereseko eta gogoetarako beste agertoki bat eraldaketa horien beste ondorio batzuek planteatutako erronketan oinarritzen da, hala nola **Zerainek pairatzen duen despopulazioan.** Izan ere, kultura-memoriaren transmisioa, berrikuspenera eta etorkizunerako proiektioa ahalbidetzen duen **belaunaldien arteko lotura hausten du. Belaunaldien arteko jakintzen transmisioak arrakala bat du.**

Ildo horretan, proiektu honek **belaunaldien arteko harremana indartzen eta sendotzen lagundu nahi du.** Antzinako jakintzak eta jakintza garaikideak, kultura eta zientzia, natura eta teknologia, artea eta hezkuntza konektatzea. Nagusien jakinduria gazteenen kezkekin nahastuta.

Ezagutzak, jakintzak, memoria, loturak eta emozioak konektatzea eta transmititzea. Belaunaldien arteko lotura horri esker, narratiba jakin batzuk transmititu, berrikusi eta oroimenaren etorkizunera proiektatu ahal izango dira, eztabaida sustatuz, legatuak,

praktikak eta imajinarioak berridatziz, eta elkarren arteko estereotipoak eta ikuspegiak deseginez.

Erresidentziaren helburuak eta lan-ildoak:

- Prozesu artistikoen bidez, Zeraingo errealitate eta konplexutasun desberdinetan eragitea, eta planteatzen diren bidezidorrak ikertzea, komunitatearekin batera sortuta.
- Zeraingo ingurunean esku hartzea, praktikak, ikerketak eta esperimertzio artistikoak balio estetikoak izateaz gain, hitz egiten den lurraldea interpretatzeko modu berriak sor ditzaten, kultura-, gizarte- eta ingurumen-balioen bidez.
- Zeraingo testuinguruaren nortasun kulturalaren parte diren jakintza tradizionalen balioa ematea, gauzak egiteko modu iraunkorrenak praktikan jartzeko oso baliagarriak diren balioak azpimarratuz.
- Zeraingo komunitatearen etorkizunerako balioak, identitateak, memoria eta kultura transmititzearen zereginari buruz eztabaidatzea.
- Jakintza zaharrak eta garaikideak, kultura eta zientzia, natura eta teknologia, artea eta hezkuntza konektatzea, berdintasunezko gizarte sortzaile eta jasangarri baterantz aurrera egiteko.
- Zeharka, feminitateak, maskulinitateak, esleitutako rola eta genero-estereotipoak zalantzan jartzen dituzten begiradak proposatzea.
- Ondarea sustatzea inspirazio-iturri gisa, narratiba eta kontakizun berriak sustatuz, ondarearen eta artearen arteko elkargunetik abiatuta.
- Zeraingo biztanleen espiritu kritikoa garatzen laguntzea.

Landa eremutik bizitzeko modu berriak. Paisaiaren eraikuntza. Naturarekiko elkarrizketa. Herentzia kulturala eta memoria ikuspegi kritiko batetik. Landa eremutik etorkizuna birpentsatzeko aukera berriak.

HARREMANETARAKO DATUAK ETA INFORMAZIO GEHIAGO:

IGARTUBEITI BASERRI MUSEOA

Harremanetarako pertsona: Kizkitza Ugarteburu

Ezkio bidea z/g 20709 EZKIO (Gipuzkoa)

+34 943 72 29 78

igartubeiti@gipuzkoa.eus

www.igartubeitibaserria.eus

Babeslea:

**Financiado por
la Unión Europea**
NextGenerationEU

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE INDUSTRIA, COMERCIO
Y TURISMO

**Plan de Recuperación,
Transformación
y Resiliencia**

Antolatzailea:

**CASERÍO MUSEO
IGARTUBEITI
BASERRI MUSEOA**

Gipuzkoako
Foru Aldundia
Diputación Foral
de Gipuzkoa

ETORKIZUNA ORAIN
Es futuro

Laguntzaileak:

ZERAIN
HERRI TXIKI BIZI BAT

